

ΒΙΒΛΙΟ

Πόλεμος και δημοκρατία

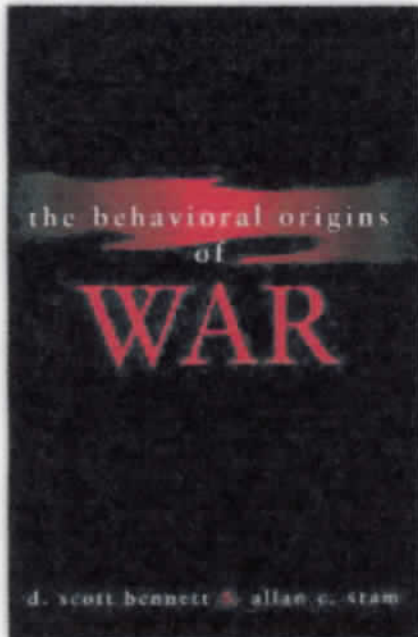
Συγγραφέας: ΛΑΜΠΡΙΝΗ Χ. ΟΥΜΑ

Ο εκδημοκρατισμός, ακόμη και σε χώρες με ισχυρές αντιστασιακές, ή ενίοτε αριστοκρατικές, παραδοχές και η εφαρμογή των συνθηκών ελέγχου των εξουσιών, αποτελούν προϋποθέσεις την αποφυγή των πολεμικών συγκρούσεων. Σ' αυτό το συμπέρασμα κατέληξε ο καθηγητής Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου της Πεννσylvανίας, Dr D. Scott Bennett, αφού μελέτησε, μαζί με το συνεργάτη του Dr Allan C. Stam, επίκουρο καθηγητή στο κυβερνητικό κέντρο του Κολεγίου του Νιουτρίον, κάθε σύγκρουση των τελευταίων δέκα ετών, εφόσον οι ριζές της ξεκινούσαν μέσα στην τελευταία τετρακοσιοετία: «Η έρευνά μας δείχνει ότι οι φιλελεύθερες δημοκρατίες, αν και συχνά εμπλέκονται σε πολέμους εναντίον δικτατορικών καθεστώτων, ποτέ δεν πολεμούν η μία εναντίον της άλλης».

Το σύγγραφο «The Behavioral Origins of Wars» («Ηθολογία της προέλευσης του πολέμου») εδράζεται στο ίδιο πλαίσιο -της σχέσης δημοκρατίας και πολέμου- εκτός των σύγχρονων συγκρούσεων και όλες τις διεθνείς πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ των ετών 1816-1992, όπως και τις μεγάλες διεθνείς κρίσεις που εν τέλει δεν καταλήδων σε πόλεμο.

Αναζητώντας την ειρήνη

Οι δύο συγγραφείς χρησιμοποίησαν στοιχεία από το, σαφώς ετών πια, πρόγραμμα Συμπεριφορών του Πολέμου (Correlates of War -COW), για να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι η ισχυροποίηση των δημοκρατικών θεσμών και ο εκδημοκρατισμός ακόμη και σε περιοχές όπως η Μέση Ανατολή, οδηγεί με πολύ μικρή ή καθόλου δημοκρατική παράδοση, μπορεί να οδηγήσουν σε μακροπρόθεσμα ειρήνη. Το πρόβλημα είναι ότι η εγκαθίδρυση ή ανάσχεση της δημοκρατίας, αν και είναι δύσκολο να παραδειχθούν επιτυχημένες μεταρρυθμίσεις επιθετικών κρατών σε ειρήνη (Τουρκία, Γερμανία, Ιαπωνία), αλλά οι προσπάθειες εκδημοκρατισμού δεν είναι συνήθως επιτυχείς. «Η πρόβλεψη που επιτυγχάνεται στο βιβλίο μας είναι ότι από τη σύγκρουση ενός ευρωπαϊκού φόντου

«The Behavioral Origins of War», D. Scott Bennett, εκδ. «University of Michigan Press», ISBN: 647206842.

πολεμικών συγκρούσεων -πιο πρόσφατες από ότι σε οποιοδήποτε άλλο βιβλίο του παρελθόντος- εφόσον σε θέση να κρίνουμε τον τρόπο εξέλιξης ή αποφυγής πολέμων μέσα στα τελευταία 175 χρόνια», λέει ο καθηγητής Bennett. «Ανοικλάμε, επίσης, ότι όσοι πολιτικοί προβάλλεται στην ισχυρότητα δύνανται σε περιοχές όπου οι συγκρούσεις κυριαρχούν οδηγεί στην αύξηση των πιθανοτήτων εμφάνισης πολέμου στο μέλλον».

Είναι προτιμότερο να υπάρχει ζηκότητα ή ιατρική περίθαλψη, παρά κακοτυχία στις οποίες τα κράτη αντιμετωπίζουν το ένα το άλλο ως ανταγωνιστική στην ηγεσία τους συγκεκριμένης περιφέρειας. Το «λογικό παράδοξο», που καταγράφεται, είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι κράτη που βίωναν διαρκή κατάσταση έντασης είναι

πολύ πιθανότερο να συγκρουστούν πολεμικά, αν και τα δύο σκεπάζονται ότι μπορεί να νικήσουν».

Ασθέτως, όταν είναι εμφανές ότι ένα κράτος δεν έχει πιθανότητες νίκης ή ότι μια μεγάλη δύναμη (δ.κ. οι ΗΠΑ) ή Οργανισμός (δ.κ. η ΝΑΤΟ) αναμένει να παρακολουθεί από κοντά τις «κινήσεις» σε μια συγκεκριμένη περιοχή/περιφέρεια, τότε ο εν δυνάμει «πολεμικός» πόλεμος θεωρείται να φτάνει στην επιβολή του πολέμου. «Τα έθνη, όπως κι οι άνθρωποι, δεν πολεμούν για να κερδίσουν. Εδώ, το παράδειγμα του βιβλίου είναι η διεύλιμας περιοχή».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα

«Το παράδειγμα της Ελλάδας και της Τουρκίας, εκφράζει από ούτως, αλλά μέλην του ΝΑΤΟ και δημοκρατίων, είναι απόλυτως χαρακτηριστικό».

Η κοπή τους δείχνουν στο ΝΑΤΟ και η δημοκρατία απέτρεψαν την πλήρη κλιμάκωση ενός πολέμου, μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ακόμη και εξαιτίας του τόσο δύσκολου προβλήματος της Κύπρου». Ενώ ακόμη παράδειγμα αποτελεί ο Σαντάρ Χουσεΐν. «Ο Ιρακινός ηγέτης εισέβαλε στο Κουβέιτ το 1990, επειδή είχε καταλήξει να περάσει -κι έκανε λάθος- ότι η ΗΠΑ δεν θα ανακτούσαν στη σύγκρουση».

Τα παραδείγματα αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν μονόδικες περιπτώσεις, αλλά ούτε να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία κανόνων, όπως: «Πρέπει να προσέχουμε πολύ, ώστε να μη καταλήξουμε σε απειλητικές εμπλοκές. Αν θα έπρεπε, όποτε από όλα αυτά επιλέξουμε, να καταλήξουμε σ' ένα και μόνο συμπέρασμα περί πολέμου, αυτό θα ήταν ότι δεν υπάρχει ένα και μόνο τέτοιο συμπέρασμα».

Κατά των συγκρούσεων

Ο καθηγητής του Πολιτικού Πανεπιστημίου της Πεννσylvανίας, Dr Ντ. Σκοτ Μπένετ, απολάμβασε πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Νορθουέστερν, από το οποίο αποφοίτησε το 1988.

Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές και το διδακτορικό του, με καθήγητη τον Ρόμπερτ Άλντον και θέμα «Ασφάλεια, Οικονομία και το τέλος των δικρατικών αντιπολιτισμών», στο Πανεπιστήμιο του Μισιγκόν.

Ο Άλντον Σταν είναι μόνιμος συνεργάτης του σε σειρά άρθρων και ομιλιών στον εθνικό αμερικανικό τύπο (πολιτικές επιστήμες). Το «Behavioral Origins of Wars» είναι το πρώτο του βιβλίο.

Ο Dr Ντ. Σκοτ Μπένετ, καθηγητής του Πολιτικού Πανεπιστημίου της Πεννσylvανίας.

Πέτρινα δάκρυα αποτυπωμένα σε ασπρόμαυρο φιλμ

Οι «κρατορικές» του Α' Παγκόσμιου Πολέμου κόπησαν τη ζωή σε εκατομμύρια νέων της Ευρώπης. Οι επιπτώσεις με αεροβόμβες αέρα, οι βόμβες και οι φωτιές του πυροβολικού των εμπλεκόμενων εθνών καταδύσαν τον κόσμο θεωρημένο ως απέλαιστο πλοίο των αποικιοκρατών και μαζί άλλαξαν το τοπίο σε πολλές περιοχές, με τη μερική ή ολική καταστροφή χωριών, πόλεων και βασιλείων.

Οι τόποι που έζησαν τις μάχες εκείνου του κίνουοι αργά και σταθερά ως «τελευταίο των πολέμων» δεν μπορούν να τον ξεχάσουν. Όπως η γαλλική Ναντίβη, στη μάχη της οποίας σκοτώθηκαν πάνω από ένα εκατομμύριο στρατιώτες.

Οι σοφοί 290.000 νεκρών αποσιγήθηκαν αόριστα από το πεδίο της μάχης. Οι υπόλοιποι 700.000 είχαν γίνει κομμάτια. Αυτά τους αποκαλούν από τον Πρώτο Πόλεμο τόπους της Ευρώπης περιηγήθηκε δύο ολόκληρα χρόνια, φοροποιήθη τη φωτογραφική της μηχανή, η καθηγήτρια Καλώς Τεχνών του Πανεπιστημίου του Στάνφορντ Jane Alden Stevens. Η προσωπική της αναζήτηση, καταγεγραμμένη σε ασπρόμαυρο φιλμ, γίνεται σήμερα επίσημα κι αναγνώριση μιας αληθινής καλλιτεχνικής και μαζί σημείο ταύτισης και συγκίνησης, χάρη στον τίτλο «Tears of Stone: The World War I Remembered», που κυκλοφόρησε στις 12 Μαΐου.

«Tears of Stone», Jane Alden Stevens, εκδ. «Methuen Photo».

Εκεί συγκινητήθηκαν κι υστερικά, θλιμμένα, συγκινητικά έργα της, με τα οποία «επιθέσει να εξερευνήσει την επιρροή της ανθρώπινης μνήμης και τον τρόπο που το ίδιο το τοπίο μας θυμίζει το βίαιο παρελθόν μας». Πόλεμοι και καρδιά που ποτέ δεν ξεκαθίστανται, καρδιές-πόλεμος της γης που ποτέ δεν θεραπεύτηκαν, αερίες κενόταρα, γλυστά που συστροφίσουν την απέραντη θλίψη, συνοδεύονται από την ιστορία των ματιών, των απειλών και των καταστροφών που κρύβεται πίσω τους.

Η J.A. Stevens χαρακτηρίστηκε στην «Α» από τις το έργο μιας εκπαιδευτική και βαθιά συγκινητική εμπειρία για την ίδια. Το βιογραφικό των φωτογραφιών της, ο τρόπος που ήρεμα συμπίπτει, έχουν καταγραφεί αόριστα στις φωτογραφίες της, οι οποίες συνδυάζουν την όριση τεχνική, την προσωπική καλλιτεχνική έκφραση και τον παρόμοιο κατανοητό λόγο.

Apogevmatini Daily, pub. Athens, Greece, Sunday, 16 May 2004
(translated from the Greek)

Stone Tears Recorded on Black-and-White Film

By Lamprini Thoma

The “ground meat” machines of the First World War cost the lives of millions of European youth. The attacks with poison gas, the bombs and the fire of the artillery of the warring nations spent the once considered infinite wealth of the colonial powers and at the same time changed the landscape in many regions, with the partial or total destruction of villages, cities and forests.

The places that lived the battles of what some naïve individuals called “the last of the wars” cannot forget, like Verdun, France, in which battle more than one million soldiers were killed.

At Verdun, the bodies of 290,000 of the dead were recovered intact from the field of battle. The remaining 700,000 dead bodies were cut to pieces. These places of Europe, haunted from the First World War, were walked for two full years by the University of Cincinnati’s Professor of Fine Arts Jane Alden Stevens, her cameras loaded with film. Her personal search, recorded on B&W film, becomes a point of contact and recognition of a true artist. Her photographs simultaneously are a point of empathy and sadness, thanks to the book “Tears of Stone: The World War I Remembered”, which was published on May 12.

In this volume she put together her hypnotic, sad, moving images, with which “she wishes to explore the persistence of the human memory and the ways by which the landscape itself reminds us of our violent past”. Cities and villages which were never rebuilt, crater-wounds in the earth that were never healed, lines of cenotaphs and sculptures that point to infinite sadness, go hand-to-hand with the story of the battles, the losses and the destruction hiding behind them.

J. A. Stevens characterized her project to “Apogevmatini” as “a fantastic and deeply emotional experience for her”. The experience of these photographs and the way in which she interprets them has been fully recorded in her images, which combine excellent technique, personal artistic expression and the universally understood language of art.